

„Аз и моите граждански права“

/есе/

Докато няма закони, няма да има и граждански права, които да са ни гарантирани от тях!

Граждански права, закони, свобода и справедливост, всички те са основни понятия, категории и норми в системата на правото от миналото до днес. Всички те по един или друг начин, волно или неволно са играли важна роля в живота на всеки един от нас в определени житейски ситуации и моменти. Те са формирани върху основата на обичайте, на моралните принципи и норми на възпитание и поведение в обществото.

Нарушаването на закона започва първо от това, как ще постъпим в определено действие, като следствие от нашите мотиви, избори и решения за него.

Най-важното в живота на един човек са неговите ценности. Те зависят изцяло от личния му мироглед и от личната му преценка за нещата, кои са по важни, полезни и значими. Чрез тях човек разкрива и реализира своята същност като личност с ясни цели, намерения и мечти, както смята и американската психоложка Шарлоте Бюлер и ако той съумее да ги подреди правилно, то и живота му ще протича правилно. В противен случай приоритетите му се объркват и това поражда появата на грешки, разочарования и отчаяние. Липса на желание за борба с трудностите в името на личното благополучие и общественото благоденствие.

Ценност за всеки човек са и неговите лични и граждански права, тъй като те произлизат от общочовешките качества, добродетели и потребности, като чест, дълг и достойнство. С това, че имат универсално приложение по всяко време и на всяко място по света независимо от пол, етнос, религия и социално положение. Като такива ценности ние можем да определим и посочим нашите естествени човешки права - на живот, свобода и собственост, както и гражданската позиция, която трябва да заемаме и да отстояваме в тяхна защита.

Бъди добър! Сократ е първият античен гръцки философ, който заговаря за доброто, като ценност, според него най-голямото благо е знанието, в смисъл, че само знаещият си знае правата и задълженията и само той има моралното право да ги търси и отстоява по законен и правов ред. Това знание е вътрешно мерило за самопознание, за самовъзпитание и самооценка. Малко хора за жалост го осъзнават макар и днес и това води до появата на

много нарушени човешки права, до дискриминация и още по лошо до крайности, какви то са ксенофобията и расизма познати ни днес спрямо другите различни от нас човешки същества. Къде отива тогава човешината и толерантността в отношенията ни към другите? Незнайно някъде, където липсват познания за силата и правомощията на държавните институции да гарантират личните и гражданските ни права чрез легитимна сила в името на доброто и справедливостта.

Погледнато реално света е шарен, различни са нравите и порядките на отделните народи, едни са по принципни и демократични, а други не чак толкова, но където и както да живее и да се труди човек, той трябва да знае, че има регламентирани човешки и граждански права, на които може да се опре, и да потърси защита чрез законите и властта в държавата. Най-важният измежду, които е самата Конституция като основен закон съдържаш в себе си основните граждански права. Това право е залегнало за нас българите още в първата Търновска конституция на страната от 1879 год., както и във всички останали до днес в историята ни конституции, в това число и в последната Конституция на Република България от 1991 год. А що се отнася до международното право и ниво на правораздаване и защита, това е Всеобща декларация на човешките права, т.нар. още Харта на човешките права, приета през 1948г. от ООН, действаща в сила за всички страни членки на организацията в това число е в сила и за България от 1955г., когато страна ни става неин член. По специфичен, но също много важен документ регламентиращ защитата на човешките права, е свързаната декларация относно националните малцинства, които са равнопоставени и равностойни граждани по права заедно с основния етнос във всяка една демократична държава по света от края на XX век. Става дума за така наречената Рамкова конвенция за защита на националните малцинства, приета през 1995 год. от Съвета на Европа и прилагана като действащ нормативен документ в Международния съд за правата на човека в Страсбург /Франция/. Този документ е действащ и за България от 1999 год., след като е ратифициран официално от българският парламент. С най-голяма сила той се прилага при дискриминация или при етнически и религиозни конфликти.

От всичко изложено по-горе следва, че силата и значението им е голямо, разумно, рационално и практично, но отново всичко опира до нас самите, знаем ли си основните човешки и граждански права, имаме ли уменията, силата и опита да знаем как, къде и към кого да се обърнем, за помощ и подкрепа. На какво можем да се надяваме и доколко в трудни и деликатни ситуации, в които всеки един от нас може да попадне. И да не забравяме, че все пак сме хора, с разни ценности и идеали, че живота ни е труден и

несигурен, но трябва да търсим в него сигурното, а това са именно законите и нашите неприкосновени човешки и граждански права.

Участник: Денис Росенов Хаджиев